

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΥΡΙΩΝ “Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ”

www.typos-press.gr

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΥΡΙΩΝ
“Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ”
ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ 69, ΤΗΝΟΣ 84200
ΤΗΛ.: 22830.22894

ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Ιστορικό της βιοτεχνικής σχολής Τήνου

Η γυναίκα στην κοινωνία της Τήνου ήταν πάντα σε περίοπτη θέση. Απολάμβανε το σεβασμό και την εκτίμηση του περιγύρου της και δεν αμφισβητούσε κανείς τις ικανότητες της. Απόδειξη αυτού ήταν η απόφαση που πήρε σε δημοτικό συμβούλιο ο Δήμος του νησιού, όταν βρέθηκαν στα χέρια τους 9.000 δρχ κληροδότημα του Νικολάου Ζαρίφη.

Ομόφωνα αποφάσισαν να δώσουν το ποσόν αυτό σε κυρίες να το διαχειριστούν προς όφελος των συμπατριωτών τους. Ας δούμε πως ξεκίνησαν όλα.

Μια μικρή αγγελία στην εφημερίδα «Πρόοδος» στις 23 Σεπτεμβρίου του 1900, όπου αναφέρεται η πώληση της οικίας Πουλίδη, είναι η ευκαιρία που περιμένανε οι πρώτες κυρίες του Συμβουλίου της Βιοτεχνικής Σχολής.

Τρία χρόνια τώρα μεταφέρουν το όνειρο της εγκατάστασης της σχολής από οικία σε οικία, όπως οι ίδιες αναφέρουν στα πρακτικά του συλλόγου.

Όλα άρχισαν στις 3/11/1897, όταν το Δημοτικό Συμβούλιο Τήνου με πρόεδρο τον Αντώνη Μεσηνέζη, παρόντος και του Δημάρχου Στάμου Νάζου παίρνει την απόφαση να διαθέσει το κληροδότημα του Ν. Ζαρίφη, που ανέρχεται στο ποσόν των 8.700 δραχμών και βρίσκεται κατατεθειμένο στο ταμείο του Ναού της Ευαγγελίστριας, υπέρ του Δήμου Τήνου, για τη σύσταση Τεχνικής Σχολής. Για το σκοπό αυτό ορίζεται επιτροπή κυριών με πρόεδρο την Στυλιανή Καραλή και συμβούλους τις κυρίες: Ιουλία Νάζου, Θάλεια Μεσηνέζη, Κυριακούλα Γάφου, Άννα Χατζηγιάννου, Ελίζα Απέργη, Βάσω Ρήγου, Μαρία Νόνη, Άννα Αρμακόλα και Ρωξάνη Νόνη.

Η πρώτη συνεδρίαση της επιτροπής, γίνεται στις 23 Νοεμβρίου 1897, ημέρα Τετάρτη και ώρα 15.00 στο σπίτι της προέδρου. Σ' αυτή δρομολογούνται και οι πρώτες τους ενέργειες.

Εξουσιοδοτούν την πρόεδρο να επισκεφθεί ανάλογες σχολές, που λειτουργούν ήδη στην Αθήνα και το Αγρίνιο προκειμένου να ενημερωθεί για οργανωτικά και διοικητικά θέματα και την σύνταξη καταστατικού.

Ονομάζουν τη νεοσυσταθείσα σχολή Ζαρίφειο Τεχνική Σχολή.

Ζητούν από τον Τήνιο καλλιτέχνη Λάζαρο Σώχο να φιλοτεχνήσει προτομή του δωρητή για να τοποθετηθεί σε περιβλεπτή θέση στη σχολή, ως δείγμα ευγνωμοσύνης.

Στέλνουν ευχαριστήριο επιστολή στη χήρα Ελένη Νικολάου Ζαρίφη.

Η Στυλιανή Καραλή μετά από παραμονή 22 ημερών στην Αθήνα, επιστρέφει έτοιμη να συντάξει την έκθεσή της. Συλλέγει πληροφορίες τις οποίες προσαρμόζει στις δικές τους ανάγκες και δυνατότητες. Η επιτροπή μελετά και εγκρίνει την έκθεση της πρόεδρου και την υποβάλλει στο Δημοτικό Συμβούλιο στις 27 Δεκεμβρίου 1897 για να παραλάβει το κληροδότημα, βάσει του ψηφίσματος του από τις 3/11/1897.

Αμέριστη συμπαράσταση βρήκαν οι κυρίες από την Αδελφότητα Τηνίων εν Αθήναις, της οποίας τα περισσότερα μέλη

ήταν υπέρ της δημιουργίας της σχολής αφενός και αφ' ετέρου εκτιμούσαν την πρόεδρο και την επιτροπή που θα αναλάμβανε αυτό το τόσο σημαντικό έργο και θα διαχειριζόταν τη δωρεά.

Μια πολύ έξυπνη κίνηση του συμβουλίου ήταν ότι συνέστησε αμέσως σύλλογο κυριών για την στήριξη της γυναικείας βιοτεχνίας δηλαδή την ηθική και οικονομική στήριξη του έργου τους.

Η πρώτη γενική συνεδρίαση του Συλλόγου Κυριών «Ο Ευαγγελισμός», γίνεται στις 18 Ιανουαρίου 1898, στο σπίτι της πρόεδρου, με διοικητικό συμβούλιο αυτό που είχε οριστεί από το Δημοτικό Συμβούλιο αλλά με δυνατότητα των μελών, στη δεύτερη περίοδο, να μπορούν να εκλέγουν και να εκλέγονται βάσει του καταστατικού.

Κατά τις πρώτες αρχαιρεσίες, έχουμε τα εξής αποτελέσματα:

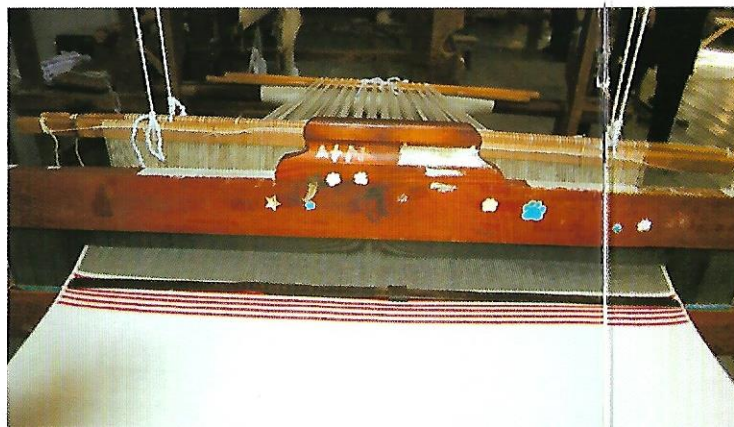
Πρόεδρος, η από το Δήμο προταθείσα, Στυλιανή Καραλή.

Αντιπρόεδρος: Ελίζα Απέργη.

Ταμίας: Άννα Χατζηιωάννου.

Γραμματέας: Μαρία Νόνη.

Σύμβουλοι: Ιουλία Νάζου, Θάλεια Μεσηνέζη, Βάσω Ρήγου, Κυριακούλα Γάφου και Άννα Αρμακόλα.

Οι εκπληκτικές αυτές γυναίκες, κάνουν ό,τι μπορούν για το στήσιμο της σχολής και την εξεύρεση πόρων.

Αγοράζουν κεντήματα, τα οποία προσφέρουν σε λαχειοφόρο αγορά, στέλνουν επιστολή προς το Υπουργείο των Εκκλησιαστικών για να λάβουν βοήθημα από την επιτροπή του Ναού της Ευαγγελίστριας, συγκεντρώνουν χρήματα από δωρητές, αγοράζουν ομόλογα της Εθνικής Τράπεζας, δημιουργούν σύλλογο στην Αθήνα, την Κωνσταντινούπολη, τη Σμύρνη, τη Σύρο.

Δεν παραλείπουν ποτέ να ευχαριστήσουν στον τοπικό τύπο, όποιον ευεργετεί και συνδράμει το έργο τους.

Καταφέρνουν να νοικιάσουν χώρο για την προσωρινή τους εγκατάσταση. Έχουν μαζέψει αρκετά χρήματα και με το κληροδότημα θα μπορούσαν ακόμη και να αγοράσουν κτίριο ή οικοπέδο. Προς το παρόν όμως δεν παρουσιάστηκε η ευκαιρία.

Από μία περίεργη σύμπτωση φιλοξενούνται σ' ένα από τα κτίρια, που αργότερα θα γίνει δικό τους. Νοικιάζουν το ένα από τα δύο σπίτια της οικογένειας Πουλίδου στην οδό Ευαγγελίστριας, με μικρά δωμάτια και μία στέγη έτοιμη να πέσει.

Δεν εύρισκαν κάτι άλλο, η ανάγκη να στεγαστούν ήταν άμεση.

Στις 26 Ιουλίου του 1898 έρχεται από την Αθήνα η διδασκάλισσα της υφαντικής Μαριγώ Καραμηνά ή Βογιατζή και στις 29 Ιουλίου αρχίζουν οι εργασίες εγκατάστασης.

Στις 8 Αυγούστου, μετά τη Θεία Λειτουργία στο Ναό της Ευαγγελίστριας, τελείται ο Αγιασμός των εγκαινίων με μεταφορά της Εικόνας της Παναγίας, παρουσία των αρχών, των μαθητριών και πολλών προσκεκλημένων.

Στις 18 Αυγούστου αρχίζει να υφαίνεται για πρώτη φορά μαθήτρια της σχολής η Μαρία Φωσκόλου ή Παπαδάκη από το χωριό Κτικάδος.

Το πρώτο πανί ήταν έτοιμο 5 Οκτωβρίου από τη Βαρβάρα Τίγκα.

Το δεύτερο στις 16 του ίδιου μήνα από τη Μαρία Μαρκουίζου.

Στις 22 Οκτωβρίου και της Αθηνάς Δεσύπρη είναι έτοιμο.

**Τα είχαν καταφέρει. Η παραγωγή είχε αρχίσει.
Πολλά κορίτσια, έσπευδαν στη σχολή.
Ήταν η άλλη λύση. Η καλύτερη.**

Μέχρι τότε, για να βοηθήσουν τις οικογένειές τους, εγκατέλειπαν το νησί για την Αθήνα, την Πόλη, τη Σμύρνη. Οι συνθήκες δεν ήταν πάντα οι καλύτερες γι' αυτές τις κοπέλες... Πολλές φορές, επέστρεφαν ράκη ψυχικά και σωματικά, από την εκμετάλλευση.

Η σχολή τους έδινε τη δυνατότητα να είναι κοντά στους δικούς τους, να μάθουν μια τέχνη, να έχουν ένα εισόδημα.

Ήταν ένα επίτευγμα μεγαλειώδες για την εποχή.

Ήταν κάποιες γυναίκες που πίστεψαν στον εαυτό τους και στο σκοπό τους και πέτυχαν. Το συμβούλιο και τα μέλη εργάζονται ασταμάτητα. Το ίδιο και οι δασκάλες και οι μαθήτριες.

Ο κόσμος του νησιού, αγκαλιάζει το νέο απόκτημα και το στηρίζει παντοτινότροπως.

Η χήρα κυρία Ελένη Ζαρίφη στις 7 Μαΐου 1898 αποστέλλει ακόμη 500 δραχμές προς ενίσχυση της σχολής στη μνήμη του συζύγου της.

Στη γενική συνέλευση της 12ης Απριλίου 1898 ανακηρύσσεται επίτιμο μέλος και δωρητής του συλλόγου ο Αρχιεπίσκοπος Σύρου, Τήνου και Μήλου κύριος Μεθόδιος.

Το καταστατικό του Συλλόγου Κυριών «Ο Ευαγγελισμός» εγκρίνεται από το υπουργείο Εσωτερικών στις 13 Ιανουαρίου 1898.

Στις 23 Οκτωβρίου του 1900 στον τοπικό τύπο υπάρχει η αγγελία πώλησης της οικίας Πουλίδου επί της οδού Ευαγγελιστριάς.

Το παλαιό οίκημα θα αγοραστεί από τις κυρίες το Μάιο του 1901 αντί του ποσού των 9.350 δραχμών. Η αγορά καταγράφεται στον τόμο 30 αριθ. 645 του βιβλίου μεταγραφών του Δήμου Τήνου επ' ονόματι του Συλλόγου Κυριών «ο Ευαγγελισμός» Ζαρίφειος βιοτεχνική σχολή.

Δύο μικρές οικίες με ετοιμόρροπες σκεπές είναι πλέον δικές τους. Προκειμένου να εγκατασταθούν όμως χρειάζεται επισκευή. Αναθέτουν το έργο στον μηχανικό Καλλάρη και την επίβλεψη των εργασιών στον προστάτη της σχολής, κύριο Κωνσταντίνο Χατζηγιωάννου. Αποκτούν έτσι έναν αξιοπρεπή χώρο.

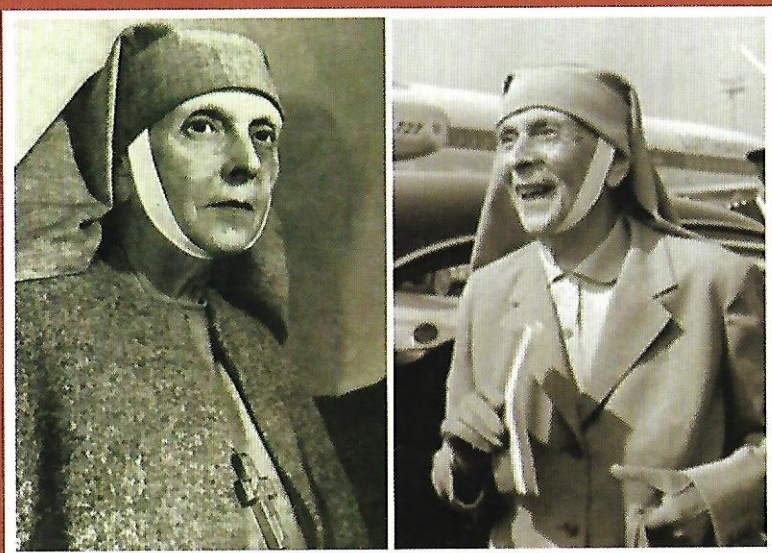
Έρχονται κορίτσια όλο και περισσότερα. Σαράντα μαθήτριες, δασκάλες, διευθύντρια, μια κυψέλη όλο ζωή. Με τραγούδια εργάζονται, ζυμώνουν το ψωμί τους, τρώνε όλες μαζί.

Στις μεγάλες και επισκευασμένες αίθουσες δίνονται δεξιώσεις και δέχονται επισήμως όταν για την εποχή τους ήταν ότι καλύτερο υπήρχε στην Τήνο. Κάθε συμβούλιο έδωσε τον καλύτερό του εαυτό για να σταθεί αντάξια στα επιτεύγματα των πρώτων αυτών κυριών.

Επιμέλεια κειμένου: Μαρουλιώ Γκούζη

Φωτογραφίες: Χαρούλα Γκούζη

Τίποτα όμως δεν μπορεί να συγκριθεί με το δικό τους έργο. Ας το εκτιμήσουμε όπως του αξίζει.

Ένα ταξίδι μνήμης, στο χρόνο, και τη θύμηση μιας προσωπικότητας που τίμησε για κάποιο διάστημα με την παρουσία της, το νησί μας.

Την πριγκίπισσα Αλίκη της Ελλάδας όπως κατ' επιθυμία της αναγράφεται στον τάφο της στα Ιεροσόλυμα.

Τη δεκαετία του σαράντα ήρθε στην Τήνο και παρέμεινε εδώ για 2 περίπου χρόνια.

Η άφιξή της έφερε ενθουσιασμό στην κοινωνία του νησιού. Οι μνήμες που ξυπνούν μέσα μου, τη φέρνουν να κυκλοφορεί στο δρόμο προς τον Ιερό Ναό της Παναγίας μας και συχνά επισκεπτόταν τη μονή Κεχροβουνίου με μία κυρία από εδώ που τη συνόδευε πάντα.

Μια πανύψηλη κυρία ντυμένη σαν καλόγρια με ένα μακρύ γκριζο φόρεμα και ίδιο χρώμα μαντήλα στο κεφάλι της. Μια εμφάνιση που ενέπνεε σεβασμό και μεγαλείο. Κατοικούσε στην περιοχή περιβόλια στο αρχοντικό της οικογένειας Χόρν – καθηγήτριας στο γυμνάσιο της Τήνου.

Με τη βιοτεχνική σχολή ανέπτυξε σχέσεις, έχοντας πάντα στο νου της να βοηθάει οικονομικά όπου χρειαζόταν. Πρόσφερε αρκετές φορές σημαντικά ποσά για την απρόσκοπτη λειτουργία της σχολής.

Αιωνία η μνήμη της και καλό παράδεισο στη βασιλεία των ουρανών.

Ασπασούλα Μινάρδου

